

VSDTP:n KANSALLISUUSOHJELMASTA

Keskuskomitean pitämä neuvottelukokous hyväksyi „Tiedonannossa” painatetun päätöslauselman kansallisuuskysymyksestä * ja asetti kysymyksen kansallisuusohjelmasta edustajakokouksen päiväjärjestykseen.

Minkä tähden ja millä tavalla kansallisuuskysymys on noussut nykyhetkellä näkyvälle sijalle — niin kaikessa vastavallankumouksen politiikassa ja porvariston luokkatajunnassa kuin myös Venäjän proletaarisessa sosialidemokraattisessa puolueessa, — se on osoitettu seikkaperäisesti itse päätöslauselmassa. Tuskin on tarpeellista puhua siitä sen enempää, koska asiaintila on täysin selvä. Tätä asiaintilaa ja sosialidemokratian kansallisuusohjelman perusteita on viime aikana jo valaistu marxilaisessa teoreettisessa kirjallisuudessa (ensi sijalla on Stalinin artikkeli¹³⁰). Sen tähden katsommekin sopivaksi rajoittaa tässä kirjoituksessa siihen, että tarkastelemme kysymyksen puhtaasti puoluekantaista asettelua sekä selitämme sen, mitä stolypinilais-maklakovilaisen sorron polkema legaalinen lehdistö ei voi sanoa.

Socialidemokratia muodostuu Venäjällä nojautuen täydellisesti vanhempien maiden, s.o. Euroopan, kokemukseen sekä tämän kokemuksen teoreettiseen ilmentymään, nimittäin marxilaisuuteen. Maamme omalaatuisuutena sekä sen historiallisen ajankohdan omalaatuisuutena, jonka vallitessa sosialidemokratia meillä muodostuu, on ensinnäkin se, että meillä — erotukseksi Euroopasta — sosialidemokratia alkoi muodostua *ennen* porvarillista vallankumousta ja että sen muodostuminen jatkuu *vallankumouksen aikana*.

* Ks. tätä osaa, ss. 423—425. *Toim.*

Toiseksi, se kiertämätön taistelu, jota käydään proletaarisen demokratian erottamiseksi yleisporvarillisesta ja pikkuporvarillisesta demokratiasta,— taistelu, joka pohjaltaan on samanlaista kuin se, jonka kaikki maat ovat joutuneet kokemaan,— käy meillä aikana, jolloin marxilaisuus on saanut teorian alalla täydellisen voiton sekä Lännessä että meillä. Sen tähden tämä taistelu ei ole muodoltaan niinkään paljon taistelua marxilaisuuden puolesta kuin taistelua, jota käydään „miltei marxilaisilla” fraaseilla verhottujen pikkuporvarillisten teorioiden puolesta tai niitä vastaan.

Näin on asia ollut aina „ekonomismista” (1895—1901) ja „legaalisesta marxilaisuudesta” (1895—1901, 1902) alkaen. Vain historian totuutta pelkäävät ihmiset voivat unohtaa sen, että nämä virtaukset ovat varsin kiinteässä, välittömässä yhteydessä menshevismiin (1903—1907) ja likvidaattoruuteen (1908—1913) ja sukua niille.

Vanha „Iskra”, joka valmisteli VSDTP:n ohjelmaa vv. 1901—1903 ja sitten laati sen, samalla kun se ensi kertaa ja juurta jaksan perusteli marxilaisuutta teoriassa sekä työväenliikkeen käytännössä Venäjällä, taisteli kansallisuuskysymyksessä niinkuin muissakin kysymyksissä pikkuporvarillista opportunismia vastaan. Tuo opportunismi ilmeni ensi sijassa Bundin nationalistisissa viettimyksissä tai hoiperteluissa. Vanha „Iskra” kävi sitkeää taistelua Bundin nationalismia vastaan, ja kun unohdetaan tuo taistelu, muututaan taas Iivana Muistamattomaksi, irtaudutaan koko Venäjän sosialidemokraattisen työväenliikkeen historiallisuudesta ja aatteellisesta tukipohjasta.

Toisaalta, VSDTP:n ohjelmaa lopullisesti vahvistettaessa puolueen toisessa edustajakokouksessa elokuussa 1903 käytiin taistelua— sitä ei ole merkattu edustajakokouksen pöytäkirjoihin, sillä taistelua käytiin *ohjelmavaliokunnassa*, jonka työtä kävivät seuraamassa miltei kaikki edustajakokouksen osanottajat,— käytiin taistelua eräitä puolalaisia sosialidemokraatteja vastaan, jotka tekivät kömpelön yrityksen asettaa epäilyksen alaiseksi „kansojen itsemääräämisoikeuden”, s.o. kallistua opportunismiin ja nationalismiin vallan toiselta taholta.

Ja nytkin, kymmenen vuoden kuluttua, taistelua käydään kahta samaa peruslinjaa, mikä puolestaan taas samalla todistaa tämän taistelun sitoutuvan lujasti kaikkiin kansallisuuskysymyksen objektiivisiin edellytyksiin Venäjällä.

Itävallassa Brünnin edustajakokouksessa (1899) *hylättiin* „kansallisen kulttuuriautonomian” ohjelma (jota Kristan, Ellenbogen y.m. puolustivat ja joka sai ilmauksensa eteläslaavien esittämässä luonnoksessa). Hyväksytyksi tuli kansallinen *alue*autonomia, ja vain sosialidemokratian propagoima kaikkien kansallisten alueiden ehdoton liittoutuminen on *kompromissi* „kansallisen kulttuuriautonomian” aatteen kanssa. Tämän onnetoman aatteen pääteoreetikot korostivat erikoisesti ja nimenomaan sitä, että tätä aatetta *ei voida soveltaa* juutalaisiin nähden.

Venäjällä löytyi — *niinkuin aina* — ihmisiä, jotka ottivat tehtäväkseen paisuttaa vähäisen opportunistisen virheen opportunistisen politiikan järjestelmäksi. Niinkuin Bernsteinin toiminta Saksassa aiheutti Venäjällä oikeistokadettien, Struven, Bulgakovin, Tuganin ja kumpp. syntymisen, samoin myös se, että Otto Bauer „unohti internationalismiin” (äärimmäisen varovaisen Kautskyn arvion mukaan!), *aiheutti* Venäjällä sen, että *kaikki* porvarilliset juutalaispuolueet ja koko joukko pikkuporvarillisia virtauksia (Bund ja kansallisten eserräpuolueiden *konferenssi* vuonna 1907) hyväksyivät *täydellisesti* „kansallisen kulttuuriautonomian”. Takapajuinen Venäjä tarjoaa niin sanoaksemme esimerkin siitä, kuinka länsieurooppalaisen opportunistin mikrobit aiheuttavat meidän villissä maaperäsämme laajalle leviävän *kulkutaudin*.

Meillä viitataan hanakasti siihen, että Bernsteiniä „siedetään” Euroopassa, mutta unohdetaan lisätä, että „pyhää” Venäjänmaata lukuunottamatta bernsteiniläisyys ei ole missään muualla koko maailmassa synnyttänyt struvelaisuutta eikä „bauerilaisuus” ole johtanut siihen, että sosialidemokraatit olisivat puolustelleet juutalaisen porvariston hiottua nationalismia.

„Kansallinen kulttuuriautonomia” merkitsee juuri mitä hiotuinta ja sen tähden mitä vahingollisinta nationalismia, se on työläisten harhaannuttamista kansallisen kulttuurin tunnuksella ja koulutoimen kansallisuuksittain jakamisen propagointia, mikä on peräti vahingollista ja jopa demokraatianvastaistakin. Sanalla sanoen tämä ohjelma on ehdottomasti ristiriidassa proletariaatin internationalismiin kanssa ja vastaa vain nationalististen poroporvareiden ihanteita.

Mutta on olemassa *eräs tapaus*, jolloin marxilaiset, elleivät he halua kavaltaa demokratian ja proletariaatin asiaa,

ovat velvollisia puoltamaan kansallisuuskysymyksessä yhtä erikoisvaatimusta, nimittäin: kansakuntien itsemääräämisoikeutta (VSDTP:n ohjelman 9. §), s.o. valtiollista eroamisoikeutta. Neuvottelukokouksen päätöslauselmassa tätä vaatimusta on selitetty ja perusteltu niin yksityiskohtaisesti, ettei se jätä sijaa minkäänlaisille väärinkäsityksille.

Sen tähden rajoitumme siihen, että luonnehdimme vain lyhyesti niitä hämmästyttävän moukkamaisia ja opportunistisia vastaväitteitä, joita ohjelman tätä pykälää vastaan esitetään. Samalla huomautamme, että ohjelman 10-vuotisen olemassaolon aikana ei yksikään VSDTP:n osa, yksikään kansallinen järjestö, yksikään aluekonferenssi, yksikään paikalliskomitea eikä yksikään edustajakokouksen taikka neuvottelukokouksen edustaja ole koettanut herättää kysymystä 9. §:n muuttamisesta tai ohjelmasta poistamisesta!!

Tämä on otettava huomioon. Tämä näyttää meille heti, ovatko tätä pykälää vastaan esitetyt väitteet vähänkään vakavia ja puoluekantisia.

Otamme näytteeksi hra Semkovskin likvidaattorien lehdestä. Hän julistaa kevytmielisesti niinkuin puoluetta likvidoinut mies: „eräiden näkökohtien vuoksi me emme kannata Rosa Luxemburgin ehdotusta 9. §:n poistamisesta kokonaan ohjelmasta” („Novaja Rabotshaja Gazeta”, № 71).

Näkökohdat ovat salaisia! Kuinka sitä voitaisiin olla olematta „salamyhkäisiä”, kun tunnetaan noin huonosti ohjelmamme historiaa? Kuinka voitaisiin olla olematta „salamyhkäisiä”, kun tämä kevytmielisyydessään verraton (mitä se jokin puolue tai ohjelma merkitsee!) hra Semkovski tekee poikkeuksen Suomeen nähden?

„Kuinka on meneteltävä... jos Puolan proletariaatti haluaa saman valtakunnan puitteissa käydä taistelua yhteisvoimin koko Venäjän proletariaatin kanssa, mutta Puolan yhteiskunnan taantumukselliset luokat päinvastoin haluaisivat erottaa Puolan Venäjästä ja saisivat referendumissa (kansanäänestyksessä) äänen enemmistön sen puolesta: olisiko meidän, venäläisten sosialidemokraattien, äänestettävä silloin keskusparlamentissa yhdessä puolalaisten tovereidemme kanssa eroamista vastaan vai eroamisen puolesta, ettemme loukkaaisi „itsemääräämisoikeutta”?”

Niin, totta tosiaan, miten silloin on meneteltävä, kun annetaan näin naiiveja, näin auttamattoman sotkuisia kysymyksiä?

Itsemääräämisoikeus, rakkahin hra likvidaattori, merkitsee sitä, että kysymystä *ei* ratkaise keskusparlamentti, vaan nimenomaan *eroavan vähemmistön* parlamentti, eduskunta, kansanäänestys. Kun Norja erosi (vuonna 1905) Ruotsista, niin ratkaisun teki *yksin* Norja (joka on kaksi kertaa pienempi kuin Ruotsi).

Pikkulapsikin näkee, että hra Semkovski sotkee jumalattomasti.

„Itsemääräämisoikeus” tarkoittaa *sellaista* demokraattista järjestelmää, joka ei ole vain yleensä demokratiaa, vaan jossa eroamiskysymystä *ei voida* missään tapauksessa ratkaista *epädemokraattisesti*. Yleensä sanoen demokratia soveltuu yhteen sotaisan ja sortavan nationalismin kanssa. Proletariaatti vaatii sellaista demokratiaa, joka *tekee mahdottomaksi* jonkin yhden kansakunnan väkivaltaisen pitämisen valtakunnan puitteissa. Senpä takia, „ettemme loukkaisi itsemääräämisoikeutta”, meidän velvollisuutenamme *ei ole* „äänestää eroamisen puolesta”, niinkuin hoksaavainen hra Semkovski arvelee, vaan sen puolesta, että eroavan alueen annetaan *itsensä* ratkaista tämä kysymys.

Tuntuisi siltä, että jopa silloinkin, kun on sellainen järjenlahja kuin hra Semkovskilla, olisi helppo arvata, että „avioeron ottamisen *oikeus*” ei vaadi avioeron puolesta *äänestämistä!* Mutta sellainen se 9. §:n arvostelijain osa näkyy olevan, että he unohtavat logiikan aakkoset.

Silloin kun Norja erosi Ruotsista, Ruotsin proletariaatti, ellei se halunnut mennä nationalistisen poroporvariston mukana, *oli velvollinen äänestämään* ja harjoittamaan agitaatiota Norjan väkivaltaista liittämistä vastaan, jota Ruotsin *papit* ja tilanherrat halusivat. Tämä on selvä asia eikä tätä ole niin järin vaikea ymmärtää. Ruotsin nationalistinen demokratia saattoi olla harjoittamatta tällaista agitaatiota, jota *itsemääräämisoikeuden* periaate vaatii *hallitsevien, sortavien* kansakuntien proletariaatilta.

„Mitä on tehtävä, jos taantumukselliset ovat enemmistönä”, kysyy hra Semkovski. Tuo on lukion kolmasluokkalaiselle sopiva kysymys. Entä kuinka menetellään *Venäjän* perustuslain suhteen, jos kansanäänestys tuottaa enemmistön taantumuksellisille? Hra Semkovski asettaa turhanpäiväisen, tyhjän ja asiaan kuulumattoman kysymyksen — tämä on niitä kysymyksiä, joista sanotaan, että seitsemän

hullua kysyy enemmän kuin seitsemänkymmentä viisasta ehtii vastata.

Kun taantumukselliset saavat enemmistön kansanäänessä, niin silloin yleensä käy ja saattaa käydä kahdella eri tavalla: joko taantumuksellisten päätös toteutetaan elämässä, ja sen turmiolliset seuraukset sysäävät joukkoja hitaammin tai nopeammin demokraattien puolelle taantumuksellisia vastaan; taikka kansanjoukkojen ja taantumuksellisten välinen ristiriita ratkaistaan kansalaissodalla tahi jollain muulla sodalla, joka on mahdollinen (kaiketi Semkovskitkin ovat kuulleet siitä) jopa demokratiainkin aikana.

Itsemääräämisoikeuden tunnustaminen on „mitä kiihkeimmän porvarillisen nationalismin” „pussiin pelaamista”, uskottelee hra Semkovski. Se on lapsellista pötyä, sillä tämän *oikeuden* tunnustaminen ei vähimmässäkään määrin kiellä sen enempää propagandan ja agitaation harjoittamista eroamista *vastaan* kuin porvarillisen nationalismin paljastamistakaan. Mutta sen sijaan on aivan kiistatonta, että eroamisoikeuden kieltäminen on *mitä kiihkeimmän isovenäläisen mustasotnialaisen* nationalismin „pussiin pelaamista”!

Siinä juuri onkin sen Rosa Luxemburgin naurettavan virheen olemus, josta häntä on jo kauan ivattu sekä Saksan että Venäjän (elokuu 1903) sosialidemokraattien keskuudessa,— että pelätessään pelaavansa sorrettujen kansakuntien porvarillisen nationalismin pussiin ihmiset pelaavatkin ei ainoastaan *sortavien* kansakuntien porvarillisen, vaan jopa mustasotnialaisenkin nationalismin pussiin.

Ellei hra Semkovski olisi niin neitseellisen kokematon puolueen historian ja puolueohjelman kysymyksissä, niin hän käsittäisi olevansa velvollinen kumoamaan Plehanovin, joka *11 vuotta takaperin*, puolustaessaan „Zarja” lehdessä VSDTP:n ohjelmaluonnosta ¹³¹ (joka sitten tuli ohjelmaksi vuodesta 1903 lähtien), aivan *erikoisesti* tähdensi (siv. 38) itsemääräämisoikeuden tunnustamista ja kirjoitti sen johdosta:

„Tämä vaatimus, joka porvarillisille demokraateille ei ole ehdottoman välttämätön, ei edes teoriassa,— on meille, sosialidemokraateille, välttämätön. Jos me sen unohtaisimme tai emme tohtisi asettaa sitä peläten kajota isovenäläisheimosten maanmiestemme kansallisiin ennakkoluuloihin, niin kansainvälisen sosialidemokratian taistelukutsu: „kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!” kaikuisi meidän huulillemme häpeälliseltä valheelta”.

Plehanov esitti jo „Zarjassa” tärkeimmän perusteen, jota on yksityiskohtaisesti kehitelty neuvottelukokouksen päätöslauselmassa, — sen perusteen, johon herrat Semkovskit eivät ole 11 vuoden kuluessa tulleet kiinnittäneeksi huomiota. Venäjällä on 43% isovenäläisiä, mutta isovenäläinen nationalismi hallitsee 57%:a väestöstä ja painaa kaikkia kansakuntia. Kansallistaantumuksellisiin meillä ovat jo liittyneet kansallisliberaalit (Struve ja kumpp., progressistit j.n.e.), ja ovat ilmestyneet myös *kansallisdemokratism*in „ensimmäiset pääskys” (palauttakaa mieleenne hra Peshehonovin vuoden 1906 elokuussa esittämä kehoitus, että suhtauduttaisiin varovaisesti talonpojan nationalistisiin ennakkolouhoihin).

Vain likvidaattorit pitävät Venäjän porvarillis-demokraattista vallankumousta jo päättyneenä, ja *tällaisen* vallankumouksen seuralaisina ovat kaikkialla maailmassa olleet ja ovat kansallisuusliikkeet. Juuri Venäjällä me näemme monissa reunamaissa sorrettuja kansakuntia, jotka naapurivaltioissa nauttivat suurempaa vapautta. Tsarismi on naapurivaltioita taantumuksellisempaa, se on vapaan taloudellisen kehityksen *mitä suurin* este ja lietsoo kaikin voimin isovenäläisten nationalismia. Tietysti aina, *kun kaikki muut olosuhteet ovat samat*, marxilainen antaa etusijan suurille valtioille pikkuvaltioihin verrattuna. Mutta olisi naurettavaa ja taantumuksellista ajatellakaan sellaista, että olosuhteet tsaristisen monarkian aikana ovat samanlaiset kuin kaikissa Euroopan maissa ja useimmissa Aasian maissa vallitsevat olosuhteet.

Sen tähden kansakuntien itsemääräämisoikeuden kieltäminen nykyisellä Venäjällä on ilmeistä opportunistia ja luopumista taistelusta nykyään vielä kaikkivoimaista isovenäläistä mustasotnialaista nationalismia vastaan.